

De plagen van Egypte

In Exodus 7-12 worden tien 'plagen' beschreven waaronder Egypte te lijden heeft. Wat minder bekend is, is dat in Psalm 78 en 105 deze plagen ook genoemd worden. In Psalm 78 zes van de tien, en in Psalm 105 acht van de tien. Ook de volgorde van de plagen is in deze psalmen verschillend.

Het algemeen gebruikte woord voor deze natuurverschijnselen is 'plagen', maar ze worden wel op tien verschillende manier aangeduid:

Exodus 3:20: Opzienbarende daden, Exodus 4:17 en 10:1: tekenen, Exodus 4:21 en 11:9 wonderen, Exodus 6:6, 7:4 en 12:12: strafmaatregel, Exodus 7:3: tekenen en wonderen, Exodus 7:9: wonder, Exodus 8:19 teken, Exodus 9:14 plagen, Exodus 11:1 slag, Exodus 12:13 ramp.

Er zijn veel pogingen gedaan voor classificatie van de plagen, maar een algemeen aanvaard systeem is er niet. Dit is ook typisch voor het Joodse denken. Het is niet in een vaststaand systeem te vatten.

Wat wel opvalt is dat er een cyclus lijkt te zijn van drie keer drie plagen, met de tiende plaag als slotakkoord.

De eerste twee plagen van elk trio worden aangekondigd door een waarschuwing van Mozes en Aäron. Elke derde plaag komt zonder aankondiging vooraf.

Bij de eerste plagen is een natuurlijk verloop na te gaan: Doordat het water 'bloed' wordt, sterven de vissen in de Nijl. En als gevolg daarvan blijft het kikkerdril in leven waardoor kikkers zich ongebreideld vermeerderen. Als deze sterven kunnen insecten zich aan hun overblijfselen tegoed doen. Een logisch verband tussen de volgende plagen lijkt er niet te zijn.

Volgens Nechama Leibowitz is het doel van de plagen om Farao te leren wie de God van Israël is. In Exodus 5:2 zegt Farao dat hij Hem niet kent. Met tien plagen laat de Heer hem dan zien wie Hij is. En tien keer wordt gezegd dat Hij de God van Israël is: Exodus 7:5, 7:17, 8:6 en 18, 9:14 en 29, 10:2, 11:7, 14:4 en 18.

En zoals in Genesis 1 tien keer staat dat God sprak, zo spreekt God hier door daden. Door het getal 'tien' wordt wel verband gezien met 'De tien woorden' in Exodus 20.

Lukas de Groot, Mei 2024